HE 280/2022 vp HE eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

SUOMEN HAMMASLÄÄKÄRILIITTO

12.1.2023

HLT, EHL Aija Hietala-Lenkkeri

Asiantuntijahammaslääkäri

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund

HAMPAIDEN REIKIINTYMINEN - KARIES

- Edelleen maailmanlaajuisesti **yksi yleisimmistä sairauksista**
  - **Jakautuu epätasaisesti** väestössä ja alueittain
- Syntyyn vaikuttavat useat **ravitsemukselliset tekijät**:
  - Sokerien runsas tai tiheään toistuva nauttiminen
  - Napostelu
  - **Sokeripitoiset juomat**

Duodecim Käypä hoito Karies (hallinta)

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund

HAMPAIDEN PAIKKAUSHOITO

- Suomessa tehdään perusth:ssa ja yksityisellä sektorilla **yli 3 miljoonaa** paikkaustoimenpidettä vuosittain (THL, Avohilmo, Kela)
- Hammaslääkärin **työajasta 30-50 %** kuluu hampaiden paikkaukseen (Widström et al.)
- **12-15 ikävuoden** välillä paikkaushoitoa tarvitsevien nuorten **osuus kasvaa** selvästi (Duodecim Käypä hoito – Hampaan paikkaushoito)
- **Lasten anestesiahoitojen** määrässä huolestuttava kasvu

SUUN TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUKSISTA

TILASTORAPORTTI 15/2021
21.05.2021

thl

Terveydenhuollon menot ja rahoitus 2019
Terveydenhuollon menot kasvoivat kaikissa suurissa toiminnoissa

PÄÄLÖYDÖKSET

- Vuonna 2019 Suomen terveydenhuollon menot olivat noin 22 miljardia euroa. Reaalisesti menot kasvoivat edellisvuodesta 3,0 prosenttia.
- Suurin menojen kasvu yksittäisistä terveydenhuollon toiminnoista kohdistui avohoidon reseptilääkkeisiin (+10,1 %)
- Muiden terveydenhuollon toimintojen osalta kasvua kohdistui myös perusterveydenhuoltoon (+4,5 %) sekä ikääntyneiden ja vammaisten pitkäaikais- ja kotihoitoon (+4,2 %).
- Ikääntyneiden ja vammaisten pitkäaikais- ja kotihoidon menot ovat yli kaksinkertaistuneet (+113,6 %) reaalisesti vuosien 2000 – 2019 välisenä aikana. Vastaavalla ajanjaksolla terveydenhuollon menot yhteensä kasvoivat reaalisesti 61,2 prosenttia.
- Terveydenhuollon menoista hieman noin puolet kohdistui erikoissairaanhoitoon ja perusterveydenhuoltoon.
- Suomen terveydenhuollon menojen suhde bruttokansantuotteeseen oli 9,2 prosenttia vuonna 2019. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 0,2 prosenttiyksikköä.

Vuonna 2019 Suomen terveydenhuollon menot[1] olivat 22,0 miljardia euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna terveydenhuollon menot kasvoivat reaalisesti[2] 3,0 prosenttia. Asukasta kohden menot olivat 3 983 euroa.

Terveydenhuollon menojen suhde bruttokansantuotteeseen kasvoi edellisvuodesta 0,2 prosenttiyksikköä, ollen 9,2 prosenttia vuonna 2019.

Kasvua oli etenkin avohoidon reseptilääkkeiden (+10,1 %), perusterveydenhuollon(+4,5 %) sekä ikääntyneiden ja vammaisten pitkäaikais- ja kotihoidon (+4,2 %) menoissa.

Erikoissairaanhoito (8,0 miljardia euroa) muodosti terveydenhuollon menojen suurimman yksittäisen menoerän. Yhdessä perusterveydenhuollon (3,4 miljardia euroa, mk. perusterveydenhuollon avohoito, vuodeosastohoito, suun terveydenhuolto, työterveyshuolto ja opiskelutervevdenhuolto sekä kuntien ja kuntayhtymien ostopalvelut yksityisiltä), ne vastasivat hieman yli puolta kaikista vuoden 2019 terveydenhuollon menoista. Erikoissairaanhoidon menoissa kasvua oli 2,5 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna.

Ikääntyneiden ja vammaisten pitkäaikaishoidon osalta menot kasvoivat ympärivuorokautisen hoivan sisältävissä asumispalveluissa edellisestä vuodesta 3,5 prosenttia, ollen 2,5 miljardia euroa. Kotihoidon osalta menot kasvoivat 8,4 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna.

Vuonna 2019 terveydenhuollon menojen julkisen rahoituksen osuus oli 76,8 prosenttia ja yksityisen rahoituksen osuus 23,2 prosenttia. Julkisen rahoituksen osuudessa nousua oli 0,8 prosenttiyksikköä vuoteen 2018 verrattuna.

Kuvio 1. Terveydenhuollon menot vuosina 2000–2019 vuoden 2019 hinnoin, miljoonaa euroa

Petri Matveinen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

[1] Tilastointi pohjautuu EU-asetusperusteiseen SHA 2011 -tilastointijärjestelmään, missä terveydenhuollon menoilla tarkoitetaan käyttömenoja eli terveydenhuollon kokonaismenoista on vähennetty investoinnit.

[2] Vuosittaisilla muutoksilla muualla tekstissä tarkoitetaan menojen reaalisia muutoksia suhteessa vuoden 2019 hintatasoon. Aiempien vuosien menot on muutettu vastaamaan vuoden 2019 hintatasoa. Eri toimintojen kiinteälihtantasmoisen käytetyt hintaindeksit löytyvät kohdasta Käsitteet ja määritelmät.

	2015	2016	2017	2018	2019
Suun terveydenhuollon menot M€	1114	1030	1045	1001	961
1 Perusterveydenhuollon suun terveydenhuolto	388	371	369	380	392
2 Kuntien ja kuntayhtymien suun terveydenhuollon ostopalvelut yksityisiltä	41	42	43	44	48
3 Sairausvakuutuksen korvaama yksityinen suun terveydenhuolto	451	407	405	395	391
4 Yksityinen suun terveydenhuolto (SV:n ulkopuolinen)	138	116	129	84	32
5 YTHS:n ja Puolustusvoimien suun terveydenhuolto	13	12	12	12	12
6 Hammasprotetiikka	82	82	87	86	87

https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/sosiaali-ja-terveydenhuollon-resurssit/terveydenhuollon-menot-ja-rahoitus

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund

HAMMASLÄÄKÄRILIITON KOMMENTIT ESITYKSEEN

- Pyrkimys terveysohjauksen vahvistamiseen on kannatettava.
- Hyvä, että esityksessä on luovuttu vaihtoehdosta, jossa lisättyä sokeria ja yksinomaan luontaista sokeria sisältäviä juomia kohdeltaisiin verotuksessa eri tavoin.

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund

HAMMASLÄÄKÄRILIITON KOMMENTIT ESITYKSEEN

Sokerittomat juomat

- Sokerittomien juomien veron alentaminen on perusteltua painonhallinnan näkökulmasta.
- Sokerittomat juomat ovat kuitenkin **pääsääntöisesti hyvin happamia**.
  - runsas ja toistuva käyttö **altistaa hammaseroosiolle** ja hampaan kulumiselle
  - ➢ **verotuksen tulisi olla selvästi kireämpää kuin makeuttamattomien ja maustamattomien vesien**, jotta terveydelle haitattomien vesien käyttäjiä ei tultaisi ohjanneeksi käyttämään hampaille haitallisia sokerittomia juomia

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund

HAMMASLÄÄKÄRILIITON KOMMENTIT ESITYKSEEN

Sokeripitoiset juomat

- Hyvä, että myös pelkkää luontaista sokeria sisältävät juomat sisällytetään esityksessä kokonaissokeripitoisuutensa mukaan samaan veroluokkaan vastaavan määrän lisättyä sokeria sisältävien juomien kanssa.
  - Kuitenkin juoman vähäinenkin sokeripitoisuus voi altistaa hampaat reikiintymiselle

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund

HAMMASLÄÄKÄRILIITON KOMMENTIT ESITYKSEEN

Sokeripitoiset juomat - veron porrastus

- Suunterveyden näkökulmasta sokeria sisältävät juomat voisivat hyvin olla yhdessä tai kahdessa veroluokassa
- Usean veroluokan veronkannosta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset saattavat nousta suuremmiksi kuin verosta aiheutuvat terveyshyödyt

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund

TIIVISTELMÄ MUUTOSEHDOTUKSISTA

- Makeuttamattomat ja maustamattomat vedet ja kivennäisvedet tulee jättää kaikin osin virvoitusjuomaveron ulkopuolelle, mikäli tämä on EU:n valtiontukisääntöjen kannalta mahdollista.
- Happamien sokerittomien juomien verotuksen tulee olla kireämpää kuin makeuttamattomien ja maustamattomien vesien.
- Sokeria sisältävien juomien osalta on syytä harkita veroluokkien määrän vähentämistä.

- Suomen Hammaslääkäriliitto pitää erittäin tärkeänä, että jatkossa valmistellaan veromalli, jolla veropohjaa laajennettaisiin terveysperusteisesti myös muihin tuoteryhmiin kuin virvoitusjuomiin.

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund

LOPUKSI

- Kaikenikäisillä tulee olla mahdollisuus elää turvallisessa ympäristössä, tehdä terveellisiä valintoja ja saada yhteisöltä hyvän terveyskäyttäytymisen malleja.
- Ympäristö ei saa altistaa hampaille haitallisille tottumuksille, esimerkiksi napostelulle.
- Elinympäristöämme on pyrittävä muuttamaan terveyttä edistävään ja terveyseroja kaventavaan suuntaan.
  - Tämä edellyttää eri tahojen yhteistyötä ja terveyden edistämisen eri lähestymistapojen monipuolista käyttöä. Verotuksellinen ohjaus on yksi näistä keinoista.

KIITOS

Aija Hietala-Lenkkeri

Asiantuntijahammaslääkäri, HLT, EHL

aija.hietala-lenkkeri@hammaslaakariliitto.fi

050 576 0142

Suomen Hammaslääkäriliitto ry

Malminkatu 30, 4.krs, 00100 HELSINKI

www.hammaslaakariliitto.fi

Suomen Hammaslääkäriliitto
Finlands Tandläkarförbund